

ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἄγιος Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος. Ὁ Ἀπόστολος καὶ οἰκείος τοῦ Χριστοῦ. Ὁ πρῶτος «ρωμπός» Ἅγιος. Ὁ μοναδικός Ἀπόστολος πού μέχρι σήμερα ἔχει φυσικό ποιμνιο, σέ μία διαρκῆ σχέσι ἐνός πατέρα πρὸς τὰ παιδιά του. Δέν εἶναι μόνο ὁ Ἅγιος τῆς Ἀχαΐας, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρης τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ὁ «δικός μας» Ἀπόστολος, μέ τό ἑλληνικό ὄνομα καί τίν ἑλληνική ψυχή.

Ὁ ἀσύλληπτος γιά τὰ ἀνθρώπινα δεδομένα βίος του, τὰ πολυπληθῆ του ἐπιτεύγματα, οἱ πάνσοφες διδασκαλίες του, ἡ ἀνυπέρβλητη φήμη τῆς καλοσύνης του, ἀλλὰ καί ἡ δραστική παρουσία τοῦ Ἁγίου σέ ὅσους ζητοῦν τή μεσιτεία του, συνθέτουν ἓνα μικρό «Εὐαγγέλιο Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα».

Πῶς θά μπορούσε, ἐξάλλου, νά ἰσχύει κάτι διαφορετικό; Ὁ μακάριος Ἀνδρέας, ὡς μαθητής τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καί «τῷ Προδρόμου φωτί μεμορφωμένος», «τίν νοεράν καί ἄϋλον ὑπεδέξατο γινῶσιν». «Καθυπακούσας θερμῶς» «ἐν ἀδιστακτῷ πόθῳ» τίν κλήσι τοῦ Χριστοῦ καί ἀμέσως «συγγενόμενος τούτῳ», «πυρσευόμενος» ἀπό τίν «ἐξαναλωτική τοῦ παντουργοῦ καί φωταυγούς Πνεύματος» δύναμη, ἔγινε «μύστις τῶν ἀρρήτων» καί «θεωρός τῶν οὐρανίων», «κῆρυκας τῆς πίστεως» καί «ὑπηρέτης τοῦ Λόγου».

Καί ἐνῶ ὁ ἴδιος «ἔρωτι καί πόθῳ ἀκλινεῖ» ἀνέβηκε τίς βαθμίδες τῆς ἀρετῆς «αἰεί μελετῶν, ἐξ ἀμυδρᾶς δυνάμεως», προσεγγίζει κάθε ἄνθρωπο πού προσφεύγει στίς πρεσβείες του «ὡς κύμα γαληνόν πραεῷ πνεύματι» καί μέ τή σαγήνη τοῦ Πνεύματος, «καθαρόν καί λαμπρυνθέντα» τόν προσάγει στόν Θεό «ὡς δῶρον εὐπρόσδεκτον».

Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας, ὁ «μυστολέκτης τῆς θείας οἰκονομίας Χριστοῦ», ὁ ἐπόμενος τοῦ «Λόγου τοῦ προάναρχου», σαγηνεύει μέ τόν λόγο, συνταράσσει τὰ στάσιμα νερά τοῦ πνεύματος, καταπλίσσει τούς ὑπεναντίους, φωταγωγεῖ τίς ψυχές, ξηραίνει τίν ἀθεΐα, τραυματίζει τούς δαίμονες, θεραπεύει τίν ἀσέβεια, φηγαδεύει τούς λογισμούς, ἀπομακρύνει τίν δυσωδία τῶν ψυχικῶν παιθη-

μάτων, παρέχει ποταμούς θεογνωσίας, διερευνᾷ τίς καρδιές τῶν πιστῶν, καταγλυκαίνει τόν νοῦ μέ οὐράνια καί ἀκήρατο τροφή, περιπολεῦει τά κάλλι τοῦ παραδείσου καί στερεώνει τήν πίστι τῶν ἀδυνάτων.

Ὡστόσο, ἐνῶ ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία περιφέρει ὡς κόσμημα ἐκλεκτό τήν μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα, τοῦ Πρωτόκλητου Μαθητῆ τοῦ Κυρίου, ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος ἔκρυβε τόν ἑαυτό του μέ βαθιὰ καί ἀληθινή ταπεινώση. Διότι *«ἡ ταπεινώσις εἶναι κρυπτή τῆς δυνάμης, τήν ὁποίαν δέχονται οἱ τέλειοι ἅγιοι μετά τό τέλος πάσης τῆς ἑαυτῶν πολιτείας καί δέν δίδεται ἡ δύναμις αὕτη εἰς ἄλλον, παρά μόνον εἰς τούς τελείους κατά τήν ἀρετίν διά τῆς δυνάμεως τῆς θείας χάριτος¹»*.

Γιά τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ζωή τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα εἶναι Ἱερά Παράδοση. Κάθε χριστιανός πρέπει νά προσφεύγει στήν Ἱερά Παράδοση ὅταν ἔρχεται ἀντιμέτωπος μέ διλήμματα καί ἐρωτήματα. Μάλιστα, πολλές φορές, ὅταν αὐτά τίθενται μέ ἀμείλικτο τρόπο, κινδυνεύουν νά σχετικοποιήσουν ἢ –ἀκόμα χειρότερα– νά πλήξουν τήν πίστι στόν Θεό. Πάγια τακτική τῆς Ἐκκλησίας ἀνά τούς αἰῶνες εἶναι ἡ ἀπολογητική καί ποιμαντική στάση πού τηρεῖ σταθερά ἀπέναντι σέ συκοφαντίες καί πλάνες. Στό κείμενο πού ἔπεται, ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας, ὁ Πρωτόκλητος μαθητής τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, θά ἀπαντήσει μέσα ἀπό τό Συναξάρι τῆς ἐπίγειας πορείας του σέ δεκαεπτά σύγχρονα ἐρωτήματα καί θέματα, μέ τρόπο ξεκάθαρο καί ἀδιαμφισβήτητο.

1. Οἱ μαθητές ὅταν κλήθηκαν ἀπό τόν Χριστό, δέν εἶχαν πνευματικές ἀναζητήσεις. Ἦταν τυχαία ἡ ἐπιλογή τους.

– Αὐτό εἶναι λάθος. Διότι μπορεῖ οἱ μαθητές νά ἦταν ἀπλοί, ὅμως πίστευαν στόν Θεό. Ὁ μακάριος Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος, ὅπως ἀναφέρει ὁ βίος του, προτοῦ ἀκόμα τόν καλέσει ὁ Χριστός, *«καταφρονήσας τήν κοσμικήν σύγχυσιν, προέκρινε τήν παρθενίαν, τήν ὁποίαν καί ἠκολούθησε καί δέν ἠθέλησε νά νυμφευθῆ²»*. Ἐνῶ ὅταν ἄκουσε περί τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, καί ἐπειδή εἶχε *«ἐπιθυμίαν ν' ἀναβιβάσει τόν νοῦν του εἰς ὑψηλοτέραν ἔννοιαν»*, ἀκολούθησε τόν Τίμο Πρόδρομο. Ἡ *«κεκαθαρμένη»* ἀπό ἁμαρτίες ψυχή του, ὅταν ἀντιλήφθηκε ὅτι ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἦταν ἀληθινός ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, προσκολλήθηκε εἰλικρινά σέ αὐτόν, παραδίδοντάς του νοῦ καί καρδιά³.

¹ Ἁγίου Ἰσαάκ Σύρου, Λόγος Κ', *«Περί τοῦ πόσιν τιμῆν ἔχει ἡ ταπεινοφροσύνη»*.

² *«Ὁ Μέγας Συναξαριστής τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας»*, Ἔκδοσις Ἐπισκόπου Οἰνόης Ματθαίου Λαγγῆ, Ἀθήνα 1991, σ. 728.

³ *Ὁ.π.*, σ. 730.

2. Ἐπειδή ὁ Χριστός ἐνδιαφερόταν μόνο γιὰ τὴν ἀποστολή Του, δὲν εἶχε ἀναπτύξει προσωπικὲς σχέσεις μὲ τούς μαθητές Του.

– Καὶ αὐτὸ εἶναι λάθος. Ὁ μακάριος Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος, ὅπως ἀναφέρει ὁ βίος του, εἶχε φιλία καὶ παρηρσία πρὸς τὸν Χριστό⁴. Ὁ Ἀνδρέας ἦταν αὐτὸς πού πρότεινε στὸν Χριστὸ τούς πέντε ἄρτους καὶ τὰ δύο ψάρια γιὰ νὰ χορτάσουν οἱ πέντε χιλιάδες ἄνδρες, μαζί μὲ τίς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ τους⁵. Ἐπίσης, ὅταν Ἕλληνες ἔμποροι ζήτησαν ἀπὸ τὸν Φίλιππο νὰ συναντήσουν τὸν Χριστό, ὁ Φίλιππος «μὴ ἔχων τὴν παρηρσίαν καὶ τὸ θάρρος εἰς τὸν Χριστόν, προσέτρεξεν εἰς τὸν Ἀνδρέαν, δίδων τὰ πρωτεῖα ὡς Πρωτόκλητον⁶». Ἡ σχέση τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸν κάθε μαθητὴ Του ἦταν μοναδική καὶ ἰδιαίτερη.

3. Μπορεῖ ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ θεωροῦμε τὸν ἑαυτὸ μας ὡς τὸν περιούσιο λαὸ τοῦ Θεοῦ, ἢ ἀλήθεια εἶναι ὅμως ὅτι μὲ ἐξαιρέση τὸν Ἀπόστολο Παῦλο πού πέρασε καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι δὲν ἀσχολήθηκαν ἰδιαίτερα μὲ ἐμᾶς.

– Ἔστω ὅτι θέλουμε ὅπωςδήποτε νὰ ἐξαιρέσουμε τὸν Ἀπόστολο Παῦλο ἀπὸ τίς «ἱεραποστολικὲς καταβολές» τοῦ χριστιανισμοῦ στὸν ἐλλαδικὸ χῶρο, μὲ τὴν δικαιολογία τῆς οἰκουμενικότητας τοῦ κορυφαίου Ἀποστόλου. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς χάρισε στὸ γένος μας τὸν Πρωτόκλητὸ Του Ἀπόστολο, τὸν μακάριο Ἀνδρέα, ὁ ὁποῖος ὄχι ἀπλῶς κήρυξε στὴν Ἑλλάδα μὲ τίς σημερινὲς γεωγραφικὲς διαστάσεις της, ἀλλὰ κήρυξε σέ ὅλον τὸν χῶρο πού ἔδρασε καὶ μεγαλοῦρησε ἐπὶ χίλια καὶ πλέον ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Ρωμαϊκῃ Αὐτοκρατορία, ἡ αὐτοκρατορία τῆς Ρωμανίας, αὐτὴν πού σήμερα (ἐσφαλμένως) ἀποκαλοῦμε Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία. Στὸν Ἀπόστολο Ἀνδρέα κληρώθηκε νὰ κηρύξει «ἡ Ἑλλάς ἅπασα, ἥτοι ἡ Μακεδονία, ἡ Θεσσαλία καὶ ὅλα τὰ μέρη ἀπὸ τὴν Θεσσαλονικὴν μέχρι τῶν Φαρσάλων καὶ ἀπὸ τὰ Φάρσαλα μέχρι τῆς Ἀχαΐας... Ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Μαύρης Θάλασσας καὶ τῆς Σκυθίας⁷». Ὁ μακάριος Ἀνδρέας, μὲ ὅλη τὴ σημειολογικὴ ἀξία πού φέρει ἡ δράση του, ἦταν αὐτὸς πού κήρυξε στὴν πόλη τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐγκατέστησε ἐκεῖ τὸν πρῶτο της ἐπίσκοπο.

⁴ Ὁ.π., σ. 732.

⁵ Ἰωάν. 6, 8-9.

⁶ Ὁ.π., σ. 732.

⁷ Ὁ.π., σ. 732.

4. Γιατί οι άνθρωποι δέν ακολουθοῦν τόν Χριστό;

– Τήν ἀπάντησι στοῦ ἐρώτημα αὐτό δίνει καί πάλι ὁ συναξαριστής τοῦ Ἁγίου. Οἱ ἄνθρωποι δέν ακολουθοῦν τόν Χριστό σήμερα, ὅπως καί στά χρόνια του Χριστοῦ, «διότι οἱ πολλοί τῶν ἀνθρώπων, μόνοι των καί ἐξ ἰδίας προαιρέσεως, δέν ἠθέλησαν νά πιστεύσουν εἰς τόν Χριστόν, ἀλλά νομίζοντες ἑαυτούς σοφοῦς, δέν ἐταπεινώθησαν νά πιστεύσουν εἰς τήν φαινομένην μωρίαν τοῦ κηρύγματος τοῦ Χριστοῦ... οἱ δέ Ἀπόστολοι, ἀπλοῖ ὄντες καί ἰδιῶται, ἐξ ὅλης καρδίας ἀκολούθησαν τόν Χριστόν⁸».

5. Μερικές ἀρετές, ὅπως γιά παράδειγμα ἡ φιλοξενία, ἔχουν μόνο κοινωνικό σκοπό καί καμία οὐσιαστική πνευματική ἀξία.

– Αὐτό εἶναι λάθος. Κάθε ἀρετή ἔχει τήν ἀξία της. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός ἔθεσε ὡς ἕνα ἀπό τά κριτήρια εἰσόδου στήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν τήν ἀρετή τῆς φιλοξενίας, ἀφοῦ στήν Εὐαγγελική περικοπή τοῦ κατά Ματθαῖον Εὐαγγελίου ἀπευθυνόμενους στούς ἐκ δεξιῶν Του, λέει «ξένος ἦμιν, καί συνηγάγετέ με⁹». Ὅμως καί στόν βίο τοῦ μακαρίου Ἀνδρέα ἀναφέρεται ξεκάθαρα ὅτι, ἐνῶ σέ κάποιες περιοχές οἱ ἄνθρωποι ἦταν βυθισμένοι σέ πολλά κακά καί ἡ μοναδική ἀρετή τους ἦταν ἡ φιλοξενία, τελικά αὐτή ἡ ἀρετή τῆς φιλοξενίας ὑπερίσχυσε τῶν ἄλλων κακῶν¹⁰. Μάλιστα, ὁ μακάριος Ἀνδρέας πολλές φορές ξεκινούσε τήν ἱεραποστολική του δράση ἀπό τό σπίτι στοῦ ὁποῖο φιλοξενούνταν. Ἡ ἀρετή τῆς φιλοξενίας γινόταν κατά κάποιο τρόπο μία πύλη σωτηρίας.

6. Μετά τήν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδή οἱ Ἀπόστολοι ἀνέλαβαν νά κηρύξουν στά πέρατα τῆς οἰκουμένης, κατά κάποιο τρόπο ἀποξενώθηκαν μεταξὺ τους.

– Αὐτό εἶναι λάθος. Στόν βίο τοῦ μακαρίου Ἀνδρέα διαβάζουμε ὅτι ὁ Ἀπόστολος, ἀφενός ἐπέστρεφε στά Ἱεροσόλυμα γιά νά συνορτάσει μέ τούς ἄλλους Ἀποστόλους τό Πάσχα, ἀφετέρου ἐπιθυμοῦσε διακαῶς νά γνωρίσει καί τόν Ἀπόστολο Παῦλο. Ἡ ἐνότητα τῶν Ἀποστόλων μεταξύ τους καί μέ τήν Παναγία θυμίζει τήν ἐνότητα τῶν μελῶν μίας οἰκογένειας.

⁸ Ὁ.π., σ. 728.

⁹ Ματθ. 25, 35.

¹⁰ Ὁ.π., σ. 733.

7. Οί φανατικοί χριστιανοί γκρέμιζαν ναούς τῶν εἰδωλολατρῶν ἀπό μίσος, κακία καί ἐκδίκηση.

– Στόν Χριστιανισμό, ἰδιαίτερα κατά τούς πρώτους αἰῶνες, δέν ὑπῆρχε τό φαινόμενο τοῦ φανατισμοῦ ἐκ μέρους τῶν χριστιανῶν καί γιά τόν λόγο αὐτό δέν μαρτυρεῖται πουθενά ὀργανωμένη ἀντίσταση χριστιανῶν κατά τήν διάρκεια τῶν διωγμῶν. Ὁ φανατισμός συναντᾶται μεταγενέστερα στήν ζωή τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καί εἶναι ἀποτέλεσμα πλάνης καί αἰρέσεως. Ὅσον ἀφορᾷ τήν καταστροφή εἰδωλολατρικῶν ναῶν, στόν βίο τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα καταγράφεται μέ σαφήνεια ὅτι ὁ Ἅγιος κατέστρεψε πολλούς τέτοιους ναούς, διότι αὐτοί οἱ χώροι ἀποτελοῦσαν κατοικητήριο δαυμόνων¹¹. Ἀλλά καί πολλοί χριστιανοί, ὑπό τήν καθοδήγηση τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα, κατέστρεφαν εἰδωλολατρικούς ναούς «ὡς παραίτια τῆς πλάνης καί τῆς εἰδωλολατρίας¹²». Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι οἱ δυνάμεις τοῦ πονηροῦ πολύ συχνά δροῦσαν μέσα ἀπό τέτοιους χώρους καί ἦταν ἀπόλυτα λογικό ἡ καταστροφή τους νά θεωροῦνταν κίνηση ἀπελευθέρωσης ἀπό τόν διάβολο.

8. Ποιά πρέπει νά εἶναι ἡ στάση τῶν χριστιανῶν ἀπέναντι σέ συνανθρώπους τους, οἱ ὁποῖοι «τιμωροῦνται» ἀπό κάποιον πνευματικό Νόμο;

– Στόν βίο τοῦ μακαρίου Ἀνδρέα διαβάζουμε ὅτι «ὅσοι δέ τῶν Ἑλλήνων δέν ἐπίστευσαν εἰς τήν διδαχήν τοῦ Ἀποστόλου, εἰς τούτους εἰσήρχοντο τά δαιμόνια, ἅτινα ἐβασάνιζαν αὐτούς καί κατέτρωγον τάς ἐαυτῶν σάρκας καί ἄλλα πολλά κακά ὑπέφερον ὡς ἄξιοι ἰκανῆς τιμωρίας, ἔνεκα τῆς ἀπιστίας καί ἐπιμονῆς των. Ἀλλ' ἐπί τέλους, ὁ Ἅγιος Μαθητής τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐλθόντος ἁμαρτωλούς σῶσαι, εὐσπλαχνισθεῖς, ἐθεράπευσε τούς ἀπίστους τούτους δαιμονιζομένους, οἷτινες, ὧ τῷ θαύματος! ἐπίστευσαν καί ἐβαπτίσθησαν¹³». Ὅπως ὁ Ἅγιος, ἔτσι καί ἐμεῖς δέν πρέπει σέ καμία περίπτωση νά χαίρομαστε γιά τίς (ἔστω καί φαινομενικά δίκαιες) δοκιμασίες τῶν ἀδελφῶν μας, ἀλλά ὀφείλουμε νά τούς συμπονοῦμε, εὐχόμενοι τήν γρήγορη μετάνοια καί σωτηρία τους. Ἐξάλλου, δέν θά πρέπει νά λησμονοῦμε τά δεσμευτικά λόγια τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «σύ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον ἰκέτην;»¹⁴.

¹¹ Ὁ.π., σ. 734.

¹² Ὁ.π., σ. 739.

¹³ Ὁ.π., σ. 734-735.

¹⁴ Ρωμ. 14, 4.

9. Πώς πρέπει να αντιδρά ο χριστιανός όταν δέχεται βίαιη επίθεση για θέματα πίστεως;

– Όταν ο Απόστολος Άνδρέας πῆγε στή Σινώπη για να κηρύξει τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, οἱ ἐκεῖ κάτοικοι «ἄγριοι ἄνθρωποι καί ἄπιστοι... συλλαβόντες αὐτόν ἀπό τὰς χεῖρας καί πόδας, τόν ἔσυρον εἰς τὰς ὁδοῦς καί εἰς τὰ χώματα... ἕτεροι δέ κτυπήσαντες αὐτόν ἀνιλεῶς, τόν ἔρριψαν ἔξω τῆς πόλεως εἰς κόπρον τινά, νομίσαντες αὐτόν ἀποθανόντα... ἀλλ' ὁ Χριστός δέν ἄφησε τόν Μαθητὴν αὐτοῦ νά βασανίζηται... καί... ἰάτρευσε αὐτόν... ὁ δέ Απόστολος Άνδρέας τὴν ἐπαύριον λίαν πρωῖ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν Σινώπην ὑγίης τό σῶμα, ἄνευ πληγῶν, χαίρων καί ἀγαλλόμενος... ταῦτα ἰδόντες οἱ κάτοικοι τῆς Σινώπης καί θαυμάσαντες τὴν ὑπεράνθρωπον καρτερίαν τοῦ Ἁγίου... μεταμεληθέντες ἅπαντες εἰς τούς πόδας τοῦ Ἁγίου καί ἐζήτησαν συγχώρησιν¹⁵». Αὐτό διδάσκει καί σέ ἐμᾶς ὁ μακάριος Άνδρέας ὡς τρόπο ἀντιμετωπίσεως τῆς βίας, ὅταν αὐτή κινεῖται προσωπικά ἐναντίον μας σέ θέματα πίστεως καί ὁμολογίας. Τελικά, ἡ μακροθυμία τοῦ μακαρίου Άνδρέα ἔσωσε τούς κατοίκους τῆς Σινώπης.

10. Ὁ χριστιανισμός ἐξαπλώθηκε γρήγορα διότι ἀπευθύνθηκε σέ ἀγράμματους καί σέ ἀμόρφωτους.

– Αὐτό εἶναι ψευδές καί ἰσχύει τό ἐντελῶς ἀντίθετο. Στούς δύο πρώτους αἰῶνες, ἦταν ἡ ἀθρόα προσέλευση στόν χριστιανισμό πολλῶν μορφωμένων, πού δημιούργησε τὴν ἀνάγκη ἀκριβοῦς καταγραφῆς τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, μέ σκοπό τόν περιορισμό παρανοήσεων πού ὀδηγοῦσαν σέ αἵρέσεις. Ὁ λόγος τοῦ Εὐαγγελίου προσφέρθηκε ἀπό τὴν πρώτη στιγμή σέ ὅλους, ἀνεξαρτήτως μορφωτικοῦ ἐπιπέδου. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, εἴτε αὐτός εἶναι μορφωμένος εἴτε εἶναι ἀμόρφωτος, αἰσθάνεται τὴν ἴδια ἀκριβῶς δίψα γιὰ τόν λόγο τοῦ Θεοῦ. Ἄς δοῦμε, ὅμως, καί ἓνα παράδειγμα ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ Ἀποστόλου. Ὅταν ὁ Ἅγιος «μετέβη εἰς Σαμόσατα ἔνθα κατοικοῦσαν Ἕλληνες πολλοί, οἵτινες ἐνόμιζον ἑαυτοὺς ὡς τούς σοφώτερους τῆς γῆς... ἀλλ' ὁ θεῖος Ἀπόστολος διὰ τῶν σοφωτέρων κηρυγμάτων του διέλυσε ὡς ἰστόν ἀράχνης τὴν σοφίαν τῶν Ἑλλήνων καί τῶν ρητόρων, ἀποδείξας τὴν ρητορίαν καί σοφίαν τῶν πλάνην καί πεισθέντες εἰς τὰ κηρύγματα καί τὰ θαύματα τοῦ Ἁγίου προσῆλθον εἰς μετάνοιαν καί ἐβαπτίσθησαν ἅπαντες¹⁶». Εἶναι σαφές ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν Σαμοσάτων δέν ἦταν καθόλου ἀμόρφωτοι, πόσο μάλλον ἀγράμματοι.

¹⁵ Ὁ.π., σ. 735.

¹⁶ Ὁ.π., σ. 736.

11. Ὁ Χριστός δέν θέλει μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς.

– Παραβλέποντας τίς ἀμέτρητες ἀναφορές στήν Παλαιά Διαθήκη γιά τό θέμα τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, προσφεύγουμε καί πάλι στόν συναξαριστή τοῦ Ἁγίου. «*Αναχωρήσας εἶτα ὁ Ἅγιος... μετέβη εἰς τό Βυζάντιον, ποιήσας δέ καί εἰς τήν πόλιν ταύτην πολλά θαύματα, καθωδήγησεν ἅπαντας εἰς θεογνωσίαν, οἱ δέ Βυζαντινοί ἰδόντες τό φῶς τό ἀληθινόν ὄχι μόνον ἐπίστευσαν, ἀλλά καί Ναόν μεγαλοπρεπῆ ἀμέσως ἀνήγειραν εἰς τό ὄνομα τῆς Θεοτόκου*¹⁷». Ὁ Ἅγιος μερίμνησε προσωπικά γιά τήν κατασκευή μεγαλοπρεποῦς Ναοῦ. Ταυτόχρονα, ὅμως, ἀναδεικνύεται καί ἡ εὐλάβεια τῶν κατοίκων τοῦ Βυζαντίου, περιοχῆ πού ἔμελλε τρεῖς αἰῶνες ἀργότερα νά φιλοξενήσει τήν Βασιλίδα τῶν Πόλεων!

12. Ἡ ζωή τῶν Ἀποστόλων, ζωή θλίψεων καί ὑπεράνθρωπων ἀγῶνων, ἦταν ζωή θλιβερόν.

– Αὐτό εἶναι ἀπολύτως λανθασμένο. Οἱ Ἀπόστολοι, ὡς γνήσιοι μαθητές τοῦ Χριστοῦ, ἀπολάμβαναν διαρκῶς τήν παρουσία τοῦ Κυρίου. Ὅμως ἡ χαρά τους γιγαντωνόταν ἐκθετικά ὅσο προόδευε ἡ μετάδοση τοῦ Εὐαγγελίου στόν κόσμο. «*Διά πολλῶν διδασκῶν καί διά τῶν ἀποστολικῶν του κηρυγμάτων ὡς καί διά πολλῶν θαυμάτων ὠδήγησεν ὁ Ἅγιος ἅπαντας τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν εἰς τήν θεογνωσίαν τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως. Χαίρων λοιπόν καί ἀγαλλόμενος ὁ Ἅγιος διά τὰς σωζομένας ψυχάς, ἐδόξαζε πάντοτε τόν ἀγαθοδότην Θεόν*¹⁸». Προφανῶς, τό ἀποκορύφωμα τῆς χαρᾶς τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα ἦταν ὅταν «*χαίρων καί ἀγαλλόμενος ἀνέβη εἰς τόν Σταυρόν*¹⁹». Ὅλοι οἱ μάρτυρες προσδοκοῦσαν μέ λαχτᾶρα τό ἐπερχόμενο τέλος τῆς ἐπίγειας ζωῆς, ἀναμένοντας τήν προσωπική τους συνάντησι με τόν Σωτῆρα Χριστό.

13. Ἡ Ἐκκλησία δέν πρέπει νά ἔχει χρήματα.

– «*Συνάξαντες εἶτα οἱ κάτοικοι τοὺς θησαυρούς των ἔρριψαν αὐτούς εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου... ὁ δέ Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ, τοὺς μὲν θησαυρούς τῶν ἀνθρώπων δέν ἐδέχθη, τήν προθυμίαν δέ καί τήν καλὴν διάθεσιν αὐτῶν ἐπαινέσας καί τήν ἀγαθὴν γνώμην τῶν Πατρῶν ἀποδεξάμενος, διέταξε μέρος μὲν τῶν πρό τῶν ποδῶν τοῦ ἔρριμμένων θησαυρῶν νά μοιράσων εἰς τοὺς ἐνδεεῖς καί πτωχοὺς, μέρος δέ ἐξ αὐτῶν νά διαθέσῃ διὰ τήν*

¹⁷ Ὁ.π., σ. 737.

¹⁸ Ὁ.π., σ. 739.

¹⁹ Ὁ.π., σ. 741.

οικοδόμησιν Ἐκκλησίας... Ἐντός ὀλίγου ὁ Ναός ὠκοδομήθη μεγαλοπρεπέστατος...²⁰». Ὅταν ἡ Ἐκκλησία ἀποδέχεται τὰ χρήματα ἀπό τίς προσφορές τῶν πιστῶν, τὰ κατευθύνει ὄχι μόνο στήν φιλανθρωπία ἀλλά καί στήν λατρεία τοῦ Θεοῦ. Ἡ διευκρίνιση αὐτή εἶναι σημαντική. Δέν ἐπιτρέπεται νά διαμαρτύρονται κάποιοι πιστοί, ἀπαιτῶντας ἀπό τήν Ἐκκλησία τήν ἀποκλειστική χρήση τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρημάτων γιά φιλανθρωπίες. Μήν ξεχνᾶμε ἐξάλλου ὅτι καί ὁ Ἰούδας, ὅταν πρόταξε τήν μέριμνα γιά τούς φτωχοῦς ἕναντι τῆς μέριμνας γιά τήν λατρεία τοῦ Θεοῦ, προκάλεσε τήν ἀντίδραση τοῦ Χριστοῦ.

14. Ποιά ἦταν ἡ πραγματική αἰτία τῶν διωγμῶν κατά τῶν χριστιανῶν; Μήπως οἱ διωγμοί κατά τῶν χριστιανῶν στόν Ρωμαϊκό κόσμο προκαλοῦνταν ἀπό πολιτισμική ἄμυνα τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἀπέναντι σέ κάτι καινούργιο πού θεωροῦνταν αἴρεση τοῦ Ἰουδαϊκοῦ κόσμου;

– Ἡ ἀπάντηση γιά τήν πραγματική αἰτία τῶν διωγμῶν φαίνεται σέ πολλά σημεῖα ἀπό τόν βίο τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα, ἀλλά γιά λόγους συντομίας θά ἀναφέρουμε μόνο τρεῖς φράσεις: «περικυκλώθη ὑπό δαιμονίων²¹», «εἰσελθόντος τοῦ σατανᾶ εἰς τήν καρδίαν του καί τυφλωθεῖς ἀπό τόν θυμόν²²» καί «ὀδηγούμενος δέ ὑπό τῶν δαιμονίων²³». Ἡ αἰτία τῶν διωγμῶν ἦταν ὁ φθόνος τοῦ διαβόλου. Ὁ διάβολος εἶναι ὁ ἐμπνευστής τοῦ κακοῦ, καί οἱ ἄνθρωποι μετατρέπονται δουλικῶς σέ πειθήνια ἐκτελεστικά του ὄργανα.

15. Μποροῦν οἱ ποιμένες καί οἱ ἐπίσκοποι νά καλοῦν τό ποιμνιο σέ συσπείρωση γιά ἰδιοτελεῖς καί προσωπικούς σκοπούς;

– Ὅταν συνέλαβαν τόν Ἅγιο Ἀνδρέα καί τόν ὀδηγοῦσαν στό μαρτύριο τῆς σταύρωσης, ὁ λαός προσπάθησε νά σώσει τόν ἀγαπημένο του ποιμένα, ὅμως ὁ μακάριος Ἀπόστολος «ζῶν ἔτι ἐπί τοῦ Σταυροῦ, προέτρεπε τό πλῆθος νά μήν ἀντισταθεῖ κατά τῆς ἀποφάσεως τοῦ διώκτη του καί γίνῃ σύγχυσις, διότι θέλων καί ἐπιθυμῶν τόν ὑπέρ Χριστοῦ θάνατον προσῆλθεν ἐκουσίως εἰς τόν Σταυρόν²⁴». Αὐτό εἶναι τό ἥθος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ποιμένας δέν ἐπιτρέπεται νά προκαλεῖ σύγχυση καί ταραχή στόν λαό, προκειμένου νά διασφαλίσει τά

²⁰ Ὁ.π., σ. 739.

²¹ Ὁ.π., σ. 740.

²² Ὁ.π., σ. 741.

²³ Ὁ.π., σ. 742.

²⁴ Ὁ.π., σ. 741.

προσωπικά του δικαιώματα (ή τουλάχιστον όσα δικαιώματα θεωρεί ο ίδιος προσωπικά του αξία).

16. Ὁ Χριστός δέν ἤθελε οὔτε ἐπισκοπεῖα, οὔτε μοναστήρια. Αὐτά ἐπινοήθηκαν ἀπό τό ἐκκλησιαστικό διοικητικό σύστημα.

– Στόν βίο τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα διαβάζουμε ὅτι οἱ δύο τελευταῖοι καί σημαντικότεροι μαθητές του, ὁ ἐπίσκοπος Στρατοκλῆς καί ἡ Μαξιμίλλα, πούλησαν τήν περιουσία τους καί διέθεσαν ἕνα τιμῆμα τῆς σέ πτωχοῦς καί ἐνδεεῖς, ἐνώ τό ὑπόλοιπο τιμῆμα τῆς περιουσίας τους τό διέθεσαν γιά νά κτιστοῦν, ὄχι μόνο τό Ἐπισκοπεῖο τῆς περιοχῆς, ἀλλά καί δύο μοναστήρια²⁵.

17. Μπορεῖ ἡ αὐτοκτονία νά θεωρηθεῖ μία ἐντιμὴ πράξη αὐτοτιμωρίας;

– Σέ καμία περίπτωση δέν ἰσχύει αὐτό. Διότι, ὅπως ἀκριβῶς στήν περίπτωση τοῦ Ἰούδα ἡ μεταμέλεια καί ἡ αὐτοκτονία του δέν εὐαρέστησαν τόν Θεό, ἔτσι καί στήν περίπτωση τοῦ διώκτη τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα, τοῦ Αἰγεάτη, ἡ μεταμέλεια καί ἡ αὐτοκτονία του κατακρίθηκαν ἀπό τόν Θεό²⁶. Ὁ Θεός ζητᾷ τήν μετάνοιά μας καί ὄχι τήν παράδοσή μας σέ λογισμούς ἀπόννηψης.

* * *

Ὁ μακάριος Ἀπόστολος ἀδιαλείπτως διδάσκει, νουθετεῖ καί παραδειγματίζει. «Οἱ στερήσεις, οἱ καταδιωγμοί, τά παθήματα τοῦ Ἁγίου²⁷», «οἱ συλλήψεις, οἱ ἀπαγωγές, οἱ ξυλοδαρμοί, οἱ ἐξευτελισμοί²⁸» καί στό τέλος ἡ φρικτή σταύρωση πού ἠθελήμενα ὑπέμεινε, δέν μπόρεσαν νά κάμψουν «τόν πρόθυμο, αἰσιόδοξο, ἐλεήμονα²⁹» καί δραστήριο ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου. Οἱ χιλιάδες τῶν ἀνθρώπων πού ἔφερε ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας στήν ὀρθή πίστη, τά μεγάλα καί ἐξαίσια θαύματα πού ἐπιτέλεσε, ὁ γλυκύς καί ἀλιευτικός λόγος του, οἱ ἀμέτρητες τοπικές Ἐκκλησίες πού ἱδρυσε, καθόρισαν σέ ὅλους τούς ἐπόμενους αἰῶνες τό γένος τῶν Ἑλλήνων. Σέ ἐλάχιστο χρονικό διάστημα, ἀπό ὅπου

²⁵ Ὁ.π., σ. 742.

²⁶ Ὁ.π., σ. 742.

²⁷ Ὁ.π., σ. 733.

²⁸ Ὁ.π., σ. 735.

²⁹ Ὁ.π., σ. 733.

πέρασε ὁ Ἅγιος, ἀνθισαν τοπικές πνευματικές κυψέλες μέ ἐπισκόπους καί ἱερεῖς πού ζοῦσαν τήν ἀτμόσφαιρα τῆς ὑγιοῦς καί ζωντανῆς Παραδόσεως τοῦ Πρωτόκλητου Μαθητῆ τοῦ Κυρίου. Τό ἦθος, τό πνεῦμα καί ἡ ζωή τοῦ Ἁγίου παραμένουν μέχρι σήμερα ὡς τρόπος ζωῆς τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ θεηγόρος καί παναοίδιμος αὐτός πατήρ θά μπορούσε νά χαρακτηριστεῖ ὡς ὁ Ἀπόστολος τῆς Ρωμοσύνης.

Ὁλοκληρώνοντας, θά ἦταν ἀνεπίτρεπτη παράλειψη ἡ ἀπουσία εἰδικῆς ἀναφορᾶς στήν ἀξιοζήλευτη σχέση τῶν Πατρῶν μέ τόν Ἅγιο Ἀνδρέα. Ὁ μακάριος Ἀπόστολος ἀποτελεῖ γιά τήν Πάτρα τόν προστάτη τῶν πτωχῶν καί τῶν κατατρεγμένων, τόν συμπονετικό ἰατρό τῶν ἀσθενῶν, τόν Ἅγιο τῆς κάθε οἰκογένειας, τόν προσωπικό βοηθό στίς δυσκολίες καί τά βάσανα. Πλῆθος Ἱερῶν Ναῶν, μικρῶν καί μεγάλων, μεγαλοπρεπῶν καί ταπεινῶν πού τιμῶνται στή μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα ἀλλά καί μία πανσπερμία ἀπό ναῖδρια, ἐκκλησάκια καί παρεκκλήσια ἀφιερωμένα στόν Ἅγιο, καλύπτουν κάθε γωνιά τῆς Ἀχαϊκῆς γῆς. Σέ αὐτά τά οὐράνια θυσιαστήρια, ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας ὑποδέχεται ὡς καλόκαρδος οἰκοδεσπότης τόν πόνο τῶν ἀνθρώπων, τίς κατασκευτικές προσευχές τους, ἀλλά καί τά δάκρυα εὐγνωμοσύνης καί εὐχαριστίας στίς ἀμέτρητες θαυματουργίες του. Στή συνείδηση τοῦ ποιμνίου τῆς Ἀχαΐας, ὁ Ἅγιος προΐσταται τοῦ χοροῦ ὅλων τῶν ἄλλων θαυματουργῶν Ἁγίων τῆς πατρίδος μας καί εἶναι ὁ πραγματικός ποιμένας τους. Ὁ Πρωτόκλητος μαθητής γίνεται πραγματικός ποιμένας σέ κάθε ψυχή πού τόν ἐπικαλεῖται μέ ἐμπιστοσύνη.

Ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας εἶναι ἓνας σύγχρονος «Ρωμῆος» Ἀπόστολος δύο χιλιάδων ἐτῶν, ἡ ἱεραποστολική δράση τοῦ ὁποίου συνεχίζεται ἀδιάκοπα στίς καρδιές ὅλων μας.